

EL POBLE: CATALÀ

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

a EL POBLE CATALÀ sense participació a la seva "Biblioteca",
CATALUNYA..... 4 pessetes trimestre, 16 pessetes l'any.
NACIONS IBERIQUES..... 4 pessetes trimestre, 16 pessetes l'any.
PAÏSSOS DE UNIO POSTAL..... 9 pessetes trimestre, 36 pessetes l'any.

Barcelona, divendres, 1 de Juny de 1906

ANY III — NUM. 108 — 5 CENTS.

Redacció y Administració: Plassa Sta. Agna, 17, pral.—Telefon 723

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

a EL POBLE CATALÀ y a un volum trimestral de la seva "Biblioteca",
BARCELONA..... 1'50 pessetes cada mes, 4'50 pessetes trimestre
CATALUNYA..... 5'00 pessetes trimestre, 20'00 pessetes l'any
NACIONS IBERIQUES..... 5'00 pessetes trimestre, 20'00 pessetes l'any

OBSEQUI HUMANITARI

Les persones que sofreixen Neurastenia, Clorosis, Inapetencia, Debilitat general, palpitations del cor y demés malalties nervioses, recobrarán rápidamente la salut perduda ab el **FOSFO GLICO-KOLA** Doménech, que recomanen els metges més emicients. S'ENTREGARÀ GRATIS una mostra d'aquet MARAVELLOS TONIC RECONSTITUENT (en elegant caixa metálica) a tota persona que ho solliciti del autor Dr. B. Doménech.—Carrer Baix de Sant Pere, 72, farmacia.—BARCELONA.

PIANOS CHASSAIGNE FRERES

PARIS, 1900: Medalla d'Or
LIEGE, 1905: Diploma d'Honor
AL COMPTAT A PLASSOS LLOQUERS
PASSEIG DE GRACIA, 34, ENT.—BARCELONA

PANTALEONI H^{os}

GRANDES ALMACENES
Escudellers 66. Sastreria—R^{da} CANALETES 11. (Sastreria model)

Trajos confeccioats pera senyors y nois

Gran assortit de trajos negres, armur, estam, vicunya y gerga propis para primera comunió.

Seccio expressa pera trajos a mida.—Tall y confeccio de primera.—Preus sens competencia

Trajos para nois de 3 a 12 anys, models completament nous. No compreu sens visita abans nostres magatzems.

Escudellers, 66, y Rambla Canaletes, 11 (Sastreria model)

Fábrica d'Hules de Joaquim Rosich

Ferrán VII, 30, al costat de l'iglesia de Sant Jaume

TELÉFONS: Fábrica, 3.361.—Despatx, 2.065

GRAN ASSORTIT EN PLUMEROS, RESPALLS, DESUADORS, DESDE 30 CTS. PARELL

IMPERMEABLES, TELES PERA LLITS, etc., etc.

MOSAICS E F ESCOFET & C

Ronda Sant Pere 8

SASTRERIA DE M. VILLANUEVA

ofereix al públic grans existencies de novetat a Mida
A preus incomparables grand assortiment de Robes Fetes

ALPAQUES, DRILS, PIQUES

41, Hospital, 41

41, Hospital, 41

Cantonada Plassa St. Agustí

Cantonada Plassa St. Agustí

NO RETRASSÉM LA VICTORIA

El moviment regionalista avansa triomfalment per tot Catalunya despertant consciencies dormides, somnolents als indiferents y guanyant arreu voluntats sense que puguin aturar l'encariment dels programes ni els exclusivismes de partit. Encara no ha arribat l'apostolat de la doctrina redemptora, mes ben aviat s'extindrà per totes les comarques assedegades y amarrarà les entranyes vives de la nostra terra.

Empró abans de que'l prosselitisme hagi arribat a son terme ja ens trovem en plena lluita ab els enemics irreconciliables del moviment salvador.

Constituïm l'ànima del autonomisme una afirmació fonamental; la de que els pobles tenen existencia y personalitat propia que cap poder pot estrafar ni esborrar. L'autonomia reconeix, afirma y proclama la individualitat de les regions naturals y historiquas; reconeix, afirma y proclama la existencia de la personalitat catalana.

En el fons del autonomisme regional hi retruny un fort sentiment de protesta contra tot lo que deturi y ofegui la lliure voluntat dels pobles, contra els encongrits motllos que l'arbitrarietat els imposi y contra la ineptitud dels polítics que ab frau y engany es trasmeten y vinculen a espalles de la opinió l'exercici de les funcions directives.

Ja ho sabem que l'adversari irreductible del autonomisme regional es el centralisme. La contradicció permanent entre aquets dos principis hauria sigut resolta molts anys ha si'l centralisme, corsecat pel temps y descompost pels seus errors, no hagués acudit a les males arts del caciquisme pera daurar ab falsas apariencies de vigor y de legitimitat un cos moribond y espuir.

La batalla entre'ls autonomistes per un cantó y els centralistes y caciquistes per altra banda, després de repetides escomeses casi parcials, s'ha replegat ab més furia que mai y aviat quedarà generalizada.

L'ardiment dels nuclis autonomistes es penyorà de victoria, pro aquesta

s'assolirà més depressa y será més plena y menys dolorosa si ni per un instant els manca el febró entusiasme dels pobles.

Perà mantenir, enlairar y abrandar les flames del sentiment popular es indispensable predicar y lluitar sens descans y ab serena fermesa tant ab la paraula com ab l'exemple.

Als escriptors els hi pertoca propagar ab lletres de motllo la veritat y excelssitud del nostre programa, als oradors enlairar la bandera desde la tribuna pública y als representants del poble fer una oposició permanent, ampla y raonada a totes les solucions y propòsits que no afirmin l'autonomia.

El dia que'ls diputats de Catalunya constituïxin una sola forsa y encarnin un sol esperit y boi esborrant de la memoria fins les senyes dels ministeris, localisim la seva acció y concentrin la seva activitat en els escors del Congrés; que'ls representants lliurement elegits agrupin dins de cada corporació sumant y confonent ses aptituds en un sol pensament; que la investidura popular no s'arrossegi per les oficines públiques fent reverencies y captant mercès; que's negui l'aigua y el foc als cacics, se'ls aparti del nostre tracte y es rebutxi obertament tot lo que inspiri o proposi; que les primeres files dels combatents al servei de la causa regional es nodreixin tant sols de convencuts y decidits, y els febles y vacilants deixin el lloc d'honor als homes de bon tremp; que tothom es convenci de que la eloquencia dels parlaments s'esvaeix ab el resso de la darrera paraula; que's tanqui definitivament el període de les comissions, memorials y missatges; que's tingui en compte que les treves sorgeixen després de les victories y que's tractats y la pau no vénen sino després de la guerra; y que a les paraules vibrants y ardents de la propaganda s'hi emmotlli absolutament tots els actes de la vida pública, aleshores s'acabarà la comedia parlamentaria, no será pas possible que en les corporacions hi regni altra direcció positiva que la que senyalen els pobles, els representants del centralisme vagarant entre noialtres com ombres esmortuades, els cacics quedaran esmicolats, enfonsantse per sempre en mig del desprec public, y l'opinió, vessant d'entusiasme y enardida per la cega confiança en sos

capdills, farà el suprem esforç y arribarà pera Catalunya y pera les demés regions la plenitud dels temps.

Les complacencies guardades als cacics, aduc en assumptes aparentment sens importancia, les prodigalitats de la cortesia, les funcions brillantment representades en escullits escenaris y enfront dels grans personatges, la correcció y exuberancia de la prosa malmesa en peticions aixecades a les esferes més altes, y la més petita desviació de la ratlla dreta senyalada pels resplandors de nostres reivindicacions, retreden entusiasmes, provoquen momentanis defalliments, engengen duptes y encenen controvèrsies que, si bé no amenassen la vida y marxa del autonomisme, debiliten l'esperit dels combatents, comprometen la coesió de les files, fomenten la indisciplina y retrassen la gran victoria.

JAUME CRUELLES

ECOS

El telegraf ens havia de dur ahir ecos de festa y ens ha dut ecos de dol.

Y nosaltres que no'ns en sentim commoguts per la festa, ens sentim commoguts pel dol, quel dol es més comunicatiu, agermana més que les meteixes alegries y l'ànima generosa que s'apartava de gallarets y cridoria hi corre aviat als plors.

A la fi Catalunya hi està acostumada a aquestos dolors. Catalunya ha vist un darrer l'autre succeïrse atentats anònims y omplir-se de sang la seva terra y els seus uils de llàgrimes.

Per això Catalunya s'associa avui al dol dels que ploren y sent ab ells la sang vessada y les vides immolades.

Y davant del atentat de Madrid demana igual que demanava quan era Barcelona qu'il's sofria: serenitat, previsió y justicia als poders del Estat y intelligencia enlairada al poble pera resoldre en la pau y l'amor els problemes que la necessitat de renovació social planteja sobre la terra.

TOT PASSANT

Bodes reials

Estava llegint el darrer article den Maragall, una fantasia transcendent sobre la reial boda. Y veia passar en una triomfal fantasmagoria la magnífica cavalcada de cavalls emplomats, les carroces d'aurades, les dames gentils y els cortesans, fets una brocadura d'or y d'argent; veia volar de les plomes,

el lluir dels joells, el flamejar de les banderes, el llampejar de les espases y capells, y, darrera de tot de la magnífica comitiva, com símbol vivent de l'amor de tot un poble, la reial parella, passant, somrient, entremig de les aclamacions. ¡Què no es capàs de magnificar el sentiment d'un poeta!

Mes tot d'una l'esplendorosa visió va esborrar-se. El poeta havia dit: «Si jo fos rei, al casarme, pensaria en la boda de l'últim dels meus súbdits, d'aquell que no sab si l'endemà podrà menjar.» Y aquelles paraules evocaren un món de dolor que ennuvolà tot l'esclat de aquell altre món de festa.

Eren els miserables, els desvalguts, els que passaven per davant dels meus uils en tràgica, infinita profecia. Totes les formes de la tristesa humana hi estaven representades. Hi eren els miners que treballen sota terra, en perill de mort a cada punt, pera treure'n lo que fa la riquesa dels privilegiats; hi eren els jornalers del camp, els jornalers que ab llur suor fan brodar el sol el pa dels homes, sense que puguin assegurar-se mai un més pera ells; hi eren els obrers de ciutat, les eternes víctimes de la fam, no de la fam tràgica que mou a compassió, sino d'una altra mena de fam atenuada, que passa desapercibuda del meteix que n'es víctima, fins que l'anèmia y la tuberculosi se l'enduen al cementiri.

Y després passaren tots aquells que la misèria y les penallitats de la llur vida han fet viciosos, els alcohòlics, els perdelers, els vagabonds, totes les anormalitats y totes les aberracions productes de l'injusticia social.

Y aquella primera visió de festa va esgarriar-se com una monstruositat. Car mentres hi hagim milions y milions de seres humans que visquin pitjor que les besties, sense pa ni hostatge assegurat, res pot justificar que's malgasti la suor del poble en pompes y lluminaries perque's casa un rei, que al capdeuall es sols un home. Un home que deu a l'etzar del naixement tot lo que representa.

J. PONS Y PAGÉS

Crónica de París

La mort de l'Ibsen.—Quinze anys d'ibsenisme.—Liquidació de ideals.

La mort, la gran igualitaria, s'en ha endut a l'Ibsen per sempre. Ja fa

alguns temps que sabem que si son cos vivia, son esperit havia perdut la seva forsa. Consideravem el seu últim drama *Quando ens desvetllarem d'entre els morts* com son testament, aixis com els qu'acceptem integralment l'obra d'en Wagner tenen el *Parsifal* com la seva darrera voluntat. De l'Ibsen en coneixiem encara una altra qu'era posterior an el seu drama; era son desig ferm durant l'última crisi constitucional de Noruega qu'aquesta se separés radicalment de la Suecia.

Aquest vot de qualitat té importancia, essent aixis qu'en la seva joventut l'Ibsen havia sigut partidari de l'unió de tots els pobles escandinavs.

Aquestos dies hi assistí a dues representacions ibsenianes: la de *L'Aneg silvestre* y la de la *Casa de fra*. Les emocions que m'han produït les dues obres m'han permès rememorar el llarg període de cultura ibseniana.

Ja sembla lluny aquell temps en que la febra ideològica de la joventut ens feia creure candorosament qu'ab lo que'ns ensenyaven els majors constructors de concepcions de la vida podíem regir el món com el forn que masega la massa informe en el fons de la pastera. La realitat ens ha picat els dits, s'ens ha fet veure ab rellue qu'algunes individualitats fortes escampades en el món no poden fer canviar les coses a la mida de la seva voluntat. Ara que ja comensa a ferse la posteritat pera aquells creadors més representatius de l'últim quart de siglo es hora de que pensem a fer el balanç de lo que'ns han deixat.

Juntament ab en Zola, en Wagner y en Tolstoi, l'Ibsen ha tingut el rar privilegi d'esser un educador dels seus contemporanis. En moments de desorientació y nihilisme moral es va presentar com l'apòstol de l'individualisme enfront de l'espirit gregari, l'imposició de la col·lectivitat, la nivellació democrática, en un mot, el regne del remat. El contrast fou curiós! Mentre els principis de la sobania nacional triomfaven en la política d'occident, mentre el poble postrava selvatjament en la literatura ab el naturalisme d'en Zola, mentre les ànimes ferides acariciaven una renovació cristiana ab en Tolstoi, sortia el llop del Nord, qui aprofitant-se de les coses modernes de llei d'herencia, primacia de l'egoisme, dret al plaer, atracció vers lo desconegut y cambi inevitable dels sentiments hu-

mans, volia fernes assistir a un espectral: a la afirmació absoluta de la voluntat individual. Quan un estudià ab deteniment el desenrotll d'aquella afirmació a través de les crisis manifestades en els drames ibsenians, un hi troba els elements diversos que coexistien contradictoriament en la societat contemporània. Aquell home que's vanagloria de no haver pertenescut mai a cap associació no pot deixar de pensar en moralista, en apòstol, en practcant fervent del prosselitisme. Aquell ser d'elecció que fa una obra renyida ab el cristianisme y el regne dels humils no pot oblidar el crit de lo que'l fill Werle calica en *L'Aneg silvestre* de reivindicacions ideals. Aquell esperit positivista, que vol destruir la mentida vital a tot arreu ont se trobi, encara que tingui que produir el mal, es compla en la propria tortura, com llegitim descendent d'aquells puritans del Nord que's revolucionaren contra Roma perque tenien l'illusió de que podien trobar la veritat en les sagrades escriptures.

Els personatges ibsenians que encarnaven la revolta, no podrien ser felissos encara que triomfessin els seus ideals, perque son de la familia de Hamlet, Mamfred y Werther, vingueren al món ab la tortura que's ha deixat una rassa obsesionada per l'idea de la salvació de l'ànima.

Si d'una part acceptem el paralelisme existent entre l'obra d'Ibsen y la societat que ha volgut emmullar, en cambi ens resistim a considerar com valors humans positius eixos elements espirituals, la forsa dels quals radica en un terbolí interior. Aleshores tenim de veurels com creacions estàtiques, tipus d'excepció que interessen al artista independentment del mèrit que tinguin les obres, en fet d'estructura dramática. Aixis son tres els problemes que plàsticament se'm presentaven aquets dies al veure la famosa *Nora*, y'l no menys célebre apòstol de *L'Aneg silvestre*.

A més de la filiació romántica esmentada, trobem en el moll moral dels personatges inquietos y revoltats de l'Ibsen, el sediment de la literatura crítica francesa del siglo passat; literatura de passió y d'idealisme humanitari, de generalisació y d'indisciplina. De manera que tots els impacients idealistes y reformadors de l'Ibsen, són parents de l'humanitat retratada per en Balzac, Hugo, Sand,

RESTAURANT JOSEP VILA

Economia sens rival.—Carrer de Ferrán VII (passatge del Crèdit, núms. 5 y 7). Abonaments de 60 cuberts a 45, 60 y 80 ptes.—Cuberts a 2, 3, 4 y 5 ptes. Servey esmerat a la carta.—Saló pera banquets, casaments y bateigs.

Dr. E. Perearnau

Vics urinaries, ronyó, bufeta, pròstata, etc., ex ajudant del Hospital Necker de París.—Bruch, 6, pral. (entre Ronda y Trafalgar), de 11 a 12 y de 3 a 5.

DR. SERRALLACH

VICS URINARIES Y APARELLS para vours Interior de la bufeta.—Ronda de la Universitat, 33.—De 1 a 2 y de 3 a 6.

FUNERARIA FERRÁN

8—PALLA—8
TELÉFON N.º 949

Suè, y pels que formaven la plèyade naturalista.

Quan els llatins rebien a mans benades als profetes escandinaus, no feren altra cosa que rebre gent de la família vestida de diferent manera. Les apologies de la força individual, de la pròpia missió, de la sinceritat a ultrança, del retorn a la veritat pura, eren cançons que ja s'havien oblidat una mica, perquè en un moment d'angoixa trágica a Europa, els bàrbars de Germania havien volgut destruir an el poble hereu del patrimoni del Latium.

No hi ha que oblidar que les llàgrimes que's llessaren a Europa per mor de la guerra franco-prussiana i de la Commune, havien extès per sobre de les terres neo-latines, un cel de tristesa que ha durat fins als nostres temps. Y mentres la França es refeia, donava al món l'escatol del naturalisme que representava també el triomf de la sinceritat sobre la mentida.

La concepció romàntica de l'existència que havia emmotllat l'imaginació de tantes generacions ja no tenia raó d'ésser, y havia de deixar la via lliure al realisme en tots els dominis de l'intel·ligència. Una espècie de paganismes intens y institutiu feu desaparèixer el sentimentalisme plorant dels nostres avis, y sens dubte, es deu a aquest canvi d'orientació especial l'aixecament de les rasses llatines. Era molt natural, doncs, que mentres lluitaven contra l'atavisme y les convencionalismes, rebessin ab els braços oberts an aquells revoluts ibsenians, que també sufrien l'opressió d'un passat ofegador.

Però ens quedava una recança; era ben bé necessari que per fer triomfar un xic de fe s'havia de passar pel mal! Si Nora volia regenerar-se, devia renunciar an els seus fills? Heus aquí lo que la nostra intel·ligència llatina apenas comprenia; y l'altre dia, un públic acostumat a veure els fills cuidats per mans mercenàries, no podia acceptar l'amputació que s'impocia aquella reina desgraciada!

Així mateix al veure an en Worle qu'encomana les reivindicacions ideals a un ser ridícul incapaç de compendre's sentim que l'Isben feia la crítica més sagunt y despiadada dels seus idealismes. Y es que arriba un moment en que tenim de deixar al moralista y fixarnos en el creador! Allavors trobem que lo que caracteritza a l'Isben com an en Wagner y com a tots els grans genis es que poseeix l'esperit d'afirmació y l'esperit de negació. El món es una lluita eterna y la missió del poeta y de l'artista es descobrir la veritat que s'oculta en la vida. No tenim de pendre als fills del geni com principis abstractes sinó com ecos palíats d'aquesta realitat de la que no podem prescindir. Perquè quan un veu que's heros més grans de la mitologia ibseniana cauen venuts per mor del seu amor a la realitat absoluta del seu ideal un arriba a sentir fonda inquietud davant d'un entusiasme qu'es el disfraz de quelcom de cruel eínham. Quan l'Isben presenta el bé y el mal barreja'te y produint la tragedia alcausa moments patètics dignes de Sòfocles; però la seva sequedat ens desconcerta y davant dels seus justiciers y idealistes que volgueren fer el bé an el mal, al revés de Mefistòfeles que volgueren fer el mal al bé, un sent l'anyorament d'aquells bojos y criminals de Shakespeare que resulten simpàtics malgrat la seva bogeria y que deixen veure que no poden fer-hi més. Quan la dona de Macbeth vol justificar la mort del rei perquè li havien promès una corona diu més que mil llibres de psicologia femenina, puig es la demostració eterna de que si es vol estar bé ab les dones no se's ha de prometre mai res. El reprotxe que sempre hi fet a l'art y a la literatura del Nord es que tan en Shakespeare, com en Wagner que l'Isben han fet a les dones més heròiques que als homes. La concepció social molt generalitzada en els països septentrionals es que la dona es el ser superior que redimeix a l'home. Aquest pensament domina en l'*Anelli del Nibelung* on veiem sempre an els déus supeditats a la Dona. En el Nord la dona es sempre més forta que l'home, el qual capitula renunciant a dominar-la entregant-se al alcohol, fill del sol, o a la religió, filla de la terra.

Sempre hi vist un antagonisme entre el concepte de la missió de la dona que tenen els pobles llatins y la dels pobles del Nord; es molt probable que els dos tinguin quelcom de bo y que tal volta lo millor sigui una aliansa dels dos, que ja es troba de manera latent en la vida de la dona francesa moderna. Ara que alguns es preocupen de cercar dones catalanes heròiques per la seva hermosura y per la seva vida tinc por que tals argonautes facin mardades puig no s'troben dones modernes ont l'home modern està fent encara. Crec que de primer deuia comensar-se per modificar la sensibilitat del català contemporani, l'epidermis del qual no es gaire bon conductor de bellesa. Del Nord sols n'hem après lo més aspre y ferreny. De Shakespeare s'ha sentit la tibantor, lo feréstec, les contorsions adictives; d'en Wagner molts han saborejat la metralla y la ferraquia; de l'Isben la regeneració ab tònics veterinàries.

L'universalisme profund qu'irradien les grans personalitats d'aquelles terres no pot creixe en terra catalana, perquè tenim una fatalitat casulana que no ho impideix. Necessitariem una energia acompanyada de gran generositat si ens posem com ideal ibèric la penetració pacífica de les intel·ligències petrificades dels espanyols d'ara.

Si'ns haguessim armat fortament per dintre hauríem pogut expandir-nos ab fermesa, segurs d'un triomf ideal y positiu, inevitable. Tenim solament una ànima unilateral que'es massa esquerra per combatre ab altres ànimes refractàries. De tot lo que ha obert baumes profundes en la intel·ligència moderna poc ens en ha tocat a Catalunya, per xò no poden regir els problemes que fan la riquesa del pensament de l'Isben. Mentres que a Catalunya una representació d'aquest autor es un arma de combat, que no deixa cap fita, en el centre d'Europa es una pedra més que s'anyadeix a la construcció de la vida nova.

Lo meteix es pot dir de tots els gèneres d'art y literatura. Assistim a la formació de noves veritats que seran sempre relatives, naturalment. Mentres Catalunya produïx pensadors que donguin *Críteris* pels que no en tenen, representarem ben poca cosa en el moviment d'idees universal. Sols quan aplicarem els principis autonòmics a fer homes nous y moderns podrem potser tenir la pretensió d'arribar a descobrir el nou pensament del Mediterrani.

JAUME BROSSA

EL DINASTISME A BARCELONA

Els monàrquics barcelonins s'han lluitat, quedant, si fa o no fa, a l'aislada d'aquells quatre soldats y un cabo que caricaturitzava a Apèles Mestres.

Corrent ahir per la ciutat, no sabem pas veure aquells entusiasmes que suposen els predicadors de les excel·lències del règim actual, y això que la llustrina es tela que va barata y no costa de trobar.

Així, per exemple, endinatzats pels carrers de la ciutat vella, vèiem un carrer aristocràtic, de l'aristocràcia de l'anillina y del sulfat de coure, el famós carrer de Montcada, ont tenen son hostatge en Moncal, en Vidal y Ribes y en Fontcuberta de Dalmases o Dalmases de Fontcuberta, — tant monta, tanta tanta — y a pesar del monarquisme arrelat dels tres senyors, sols a can Dalmases, llueix domasos.

El carrer de la Prímpeça, ab tot y son nom monàrquic, no tenia més que'l balcó d'un quart pis guarnit ab llustrina vermella y groga.

Al carrer del Comerç, fora de la bandera dels quartels, ni un domas.

Al carrer de Sant Pere, ja son més monàrquics, però no molt més. Hi havia el marquès de Ciudadella, que tenia tota la casa guarnida; a Correas, també ab adorns; el pis ont viu en Lluís Pérez del Molino; en el que viu en Guillem de Boladeres l'aparatós ex-alcalde; en el que viu donya Mercè Nadal; a can Batlló... Al carrer de Méndez Núñez hi havia un sol balcó guarnit: el del «Crédit Agrícola Català».

Al carrer de Sant Pere més Alt net de guarniments y no cal dir que també ho estava el Miti. El monarquisme Samaranch no estava per lluminaries. Potser les feia a casa d'algun client.

En el Mes baix de Sant Pere, la marquesa de Prat y en Benigne de Salas, van treure els domasos per por de que's florissin.

La sucursal de la Caixa d'Estalvis, de Sant Pere, estava plena de penjerolls.

Al passeig de la Duana, un sol balcó guarnit en un tercer pis, apart del edifici del Govern civil y Delegació d'Hisenda que tenien velluts vermells y or a ses balconades.

En el Pla del Palau, en Collaço, Centre Liberal monàrquic y Llotja, hi havia domasos.

També n'hi havien a can Vidal y Quadras y oficines de M. Z. A. en el passeig de Isabel II.

A la Plassa d'Antoni López, llua domasos el Banc Vitalici.

Al passeig de Colón, n'hi havien al Centre de Naviers, a la Veloce, a Capitania general y del Port.

En el carrer Ample n'hi havien al «Crédit Mercantil» a can Bosch y Carbonell y al primer pis de la casa n.º 9.

A la Plassa de Medinaceli, la Transatlàntica tenia tota la casa plena de banderes de senyals, com recordant la fonda subvenció que cobra y al Dormitori de Sant Francesc tenien domasos en Ripol, en Porcar y Tio, Catalana General de Crèdit, Companyia de la Draga del Port y un o dos edificis més.

A la Rambla s'hi veien també domasos al Banc de Barcelona, Banc d'Espanya, Consulat, can Bacardí, Hotels, Circol Equestre, Circol del Lloc, Circol de la Unió Mercantil, can Fuster, can Fabra, casa Folch y Companyia, Banc Hispà Colonial, Crèdit Lione i algunes que altres cases particulars que no passaven de mitja dotzena.

En Comillas no va treure els rancis adorns de costum, deixant neta y pelada la seva casa, lo que la gent no s'ho explicava, malgrat l'excusa del dol.

Al carrer de la Portaferrissa sols adornà els balcones l'Institut Agrícola de Sant Isidre.

A la Plassa de la Cucurulla, la marquesa de Fontanilles, endomassà els balcones.

A la Plassa de Santa Anna y Portal del Angel, llueix penjerolls els balcones de les cases Durán y Bas y Raimond Durán y Venosa, Sanllehy, Foment del Treball Nacional y el cos del rei, general Borbón y Castelli, que exhibí fumes llustrines senzilletes y prou.

A la Plassa de Sant Jaume, ademés de l'Ajuntament y la Diputació, tenia els balcones guarnits en Mita y Pi, sempre impopular, fins llany de l'alcaldia.

Al carrer Nou de la Rambla hi havia quatre balconades ab domasos: a casa del senyor Güell y Baciagui, en el primer y segon pis de la casa número 10, aont hi habiten empleats del Estat y en el número 22, domicili d'un militar.

En tota aquesta banda de la ciutat, de les Rambles fins a la Ronda de Sant Antoni, la festa oficial no s'hi coneixia. En tota la llargada dels carrers de l'Hospital y del Carme, ni un sol balcó endomassat s'hi veia. Al carrer del Notariat hi havia un edifici adornat: el Col·legi de Notaris.

A la Plassa de la Universitat cap domas, fora del edifici universitari que exposa val's tristos adorns del seu cos central, y del Circol Conservador del districte sisé, centre de recreu y joc.

Al carrer de Pelai, domasos y llums al Crèdit Iber America, Societat Hullera y Banc Hispà America, a casa del Governador civil interí, senyor Sostres, en la del senyor Fontrodona, viuda Almirall, y en les de dos empleats y una casa de disposes. No recordem d'altres.

Els veïns de la esquerra del Ensanche sembla que se han proposat desmentir lo que digué en Mariano davant del rei, al cubir-se com a gran d'Espanya, de que els monàrquics, si's fes un plebiscit, demostrarien ser el múltiple dels demes partits.

En la Plassa de Catalunya hem vist penjolls a la casa de la Gresham (societat anglesa) y d'algun comerciant estranger, com en Mezallama y el Banc Alemany Transatlàntic, ademés del Circol Liric y de la habitació d'un capità d'infanteria.

A la Gran Vía de l'esquerra han posat domasos a casa l'baró de Bonet, més tímidament sols en una tribuna; al Concell de Cent sis pisos; al carrer de Balmes en l'Escola Oficial de Comerç, en un principal de la cantonada de Conell y dos quarts pisos; y en la Rambla de Catalunya, ademés dels Consolats, hem vist vuit exhibicions de monarquisme.

Al carrer de Aribau ha flaquejat el sentiment dinàstic: empleats o gent disciplinada de «menor cuantia», dels que vivien en tercer o quart pis, en un dels quals hem vist un mostrari de noies que prenen vistes, ab la il·lusió d'un príncep exòtic.

En la dreta del Ensanche, signé també migrada la manifestació.

En el passeig de Gràcia guarniren els senyors Pons, qu'encenen un ciri a Sant Miquel y un altre a no sabem qui també guarní per la Solidaritat; Fontcuberta, Mariano, qui lluí uns penjolls un xic històrics per lo vells, Losada, Blaiot, Paté, Martínez Domingo, baronesa de Sastre, marqués de Gelida, senyora Serrà, Parsons, Ferrer y Vidal, Vinda Janer, Olan, Gil, Torres Pímer, marqués de Julià, Conde, Sarrera, Cardenal, marqués de Castellforte, Ojalde, Frailán, Elías y marqués de Robert.

En el carrer de la Diputació, de la dreta del Ensanche, n'hi havien sols en els balcones del Ramon Fabra.

En el carrer de Conell de Cent, en les cases Ayés, Galindo, Mendiró, Robert y Vero Vidal, qui ostentava en el balcó una bandera catalana.

En el carrer d'Aragó, dos o tres domasos escampats.

En el carrer de Valencia, els senyors Balarino, Ferrer, Casañas y Fernández.

En el carrer de Mallorca, els senyors Marx y Pels.

Al carrer de Provença no n'hem sapit veure cap.

A la Diagonal, a casa el baró de Cuadras.

Al carrer de Claris: senyors Mercader, Centre de Clases Passives, Ornela, Arredana, Bernas, Nadal, Comen, Cabré, Arolas, Parellada, Martí y Bertran.

Al carrer de Lauria: Marqués de Palmara, senyora Sucre, Alvarez y de la Gándara.

Al carrer del Bruc: Pascual de Zulueta, Vergés, de Emilio, Planas, Veciana y Bosch.

A la Gran Vía s'hi veia visiblement la diferència d'ahir ab el dia del Homenatge. Tenien domasos a les cases Vidal, Menacho, Pi, Estruch, Vda. Juncadella, Viada, Marqués de Oliver, Iglesias, Centre Monarquic Conservador (com es molt natural), Vda. Boada, Vidal Cuadras, Palberg, Vda. Vigo, De los Rios, Masiera, Marquesa Brusí, Correa y Vda. P.éago.

Y poc podem afegir d'aquella, hermo-sa part del nostre Ensanche: un ambient de pobresa, de manca, de penja, ont no trasdeïa fons de cap mena s'hi respirava. Els domasos semblaven riuers o avergonyit d'alguna cosa; no volem saber de quí's.

En conjunt la manifestació de dinastisme feta ahir signé un fracàs horros.

Qu'ens queda de les jornades reials de 1904? Als quatre dies de les festes de la Solidaritat, en que la ciutat se cobrí de nostres glorioses banderes catalanes o s'havien de suprimir tota mena d'adorns o s'is volien comptar els dinastis no havien de passar per un paper tan trist.

En la jornada d'ahir, fins persones de vella història dinástica la velaren cuidadosament deixant desamparats els balcones. Altres posaren domasos un parell d'hores, no volent allargar la festa tot el dia. Uns altres guarniren uns balcones y descuidaren els altres.

Y de les noranta mil habitacions que té Barcelona entre Bancs, edificis oficials y particulars no eren desenes les vestides de festa.

Consignemho joiosament que'l no recordem de festes vol dir que'ns recordem de Catalunya.

Carta de Madrid

Salvant molt poques y honroses excepcions, pera la gent d'aquí, els catalans y biscaïns són els explotadors d'Espanya y l'instrument de que's valen pera realisar aquesta explotació, es l'Arancel.

L'Arancel es una llei espanyola y tots els ciutadans, sien de la regió que's vulga, poden acullir-se als seus beneficis, mes pera això es necessari tenir iniciatives, voluntat, esperit d'empresa, ésser un poble treballador, y com que aquí a Madrid tothom viu ab l'esquena dreta, d'aquí que en realitat les mides de protecció sols aprofiten als que treballen y velstiaqui com l'arancel constitueix un privilegi a favor de Catalunya, es a dir, dels pobles treballadors.

La població de la capital està composta de hisendats de provincies que tenen les terres en mans de arrendadors, dels accionistes de les societats que exploten els monopolis del Estat, Banc d'Espanya, Tabacalera, Banc Hipotecari, etc., dels militars, dels funcionaris actius y passius, del comerç detallista indispensable pera subvenir a les necessitats de la Vila y de les arts, oficis y tallers pera satisfer les demandes de les industries de construcció y altres poques més d'una gran massa de població que viu exclusivament de sous o de rendes.

Una població aixís constituïda ab moltes hores vagatives, té d'ésser y es aficionada a les diversions, a les festes y al vici. Els grans casinos de Madrid són grans cases de joc, els tènents, els cafès, els passetjos tenen sempre una nombrosa clientela, tota la que poden tenir donats els medis materials de que la població disposa.

Es, per consegüent, Madrid el tipic ideal d'un poble de consumidors, que viu en els uns del treball dels pagesos que conreen les finques o dels pastors que pasturen els bestiaris; els altres, de les vendes del cupó, o sia del treball dels espanyols, y's demés de la nòmina, que en últim resultat es també fruit de treball d'altre. Y es que aquesta població que viu quasi exclusivament del treball agè, que té el treball meteix com a cosa infamant, natural y lògicament es considera explotada pels que produeixen y treballen.

Aquest concepte de que's catalans, es a dir, els treballadors exploten als espanyols ganduls, es tan arrelat, es tan fixat endins de l'ànima del poble madrileny que's completament inútil l'intent d'esborrar-lo.

La massa té'l sentit intuitiu de la seva impotència pera tota obra productiva y sent l'enveja, l'odi an aquells que ab son esforç y creant riquesa s'aixegen sobre's altres y gaudeixen de les aventatges que dona en el món civilisat el viure ordenadament y l'atemporar els gastos ab els ingressos.

Ni les rendes, ni els sous abasten pera cubrir les necessitats d'una gent que té tantes hores vagatives y el sentit de la imprevisió.

Aquesta atmosfera de la capital d'Espanya posa en contra de tot lo que sia una aspiració noble pera la regeneració del país, y es la més gran enemiga que tenim en aquests moments en que's tracta de les qüestions aranzelàries, problemes de vida o mort pera Catalunya.

El pensament de les rasses difícilment pot canviar-se, mes aquesta oposició entre'l sentit general d'Europa y'l de la gent d'aquí, causa l'espanolista decadència y debilitat d'aquest món polític y social madrileny que s'enfonsa, y heus aquí perquè els catalans podem ésser optimistes. Lo que's regressiu y mort no pot surar davant lo fort y viu. Catalunya representa l'únic ideal salvador pera Iberia. Aquest esperit seu es necessari portar-lo ben depressa aquí meteix, en aquest Parlament y vencerà perquè davant seu no hi ha més que retuts y impotents.

JOAN RIVERA

Moviment Autonomista

Escoles del Districte Sisè. — El Concell Directiu de les dites escoles, després de les hermoses festes de la Solidaritat Catalana, ha emprís de nou, sens obstacles, el camí de portar a la realitat la creació d'unes escoles model en la populosa barriada del Padró, quina inauguració tindrà lloc el pròxim setembre.

A part de la ensenyansa graduada que es donarà de dia per intel·ligents mestres, s'està organisant ab gran activitat un pla d'estudis de nit, completament pràctic, desat a que nostres obrers regin casistes llurs desitjos de cultura, perfeccionant en el coneixement de les ciencias positives que ha d'enlaurar al nivell de les classes treballadores de les grans ciutats industrials del estranger.

La Exposició de la Lliga Regionalista. — Aquesta entitat ens comunica que pera donar descans al personal y major facilitat al públic pera visitar la Exposició d'Art y Llibres Catalans que hi ha en les seves sales, desde avui, divendres, quedarà tancada de nit, essent en cambi obertes aquestes festes, de 11 a 1 del matí y de 3 a 7 de la tarda.

Segons sembla, atenen també la Comissió organitzadora a les moltes peticions de gran nombre de persones que tenen desitjos de visitar-la ha acordat quedí oberta fins a mitjos de la setmana entrant.

Sang Nova. — El tema que en la conferencia de demà, dia 2, a les nou del vespre, desenrotllarà en Josep M. Val·lès y Ribot en aquesta associació nacionalista, es: «Catalunya republicana y autònoma, dins de l'Estat federatiu espanyol».

La segona, que tindrà lloc el dia 13, anirà a càrrec del Frederic de Puig-Samper. El tema s'anunciarà oportunament.

Associació de Lectura Catalana. Aquesta entitat ha acordat assistir a benyera alsada a la festa de l'homenatge que preparen les societats corals al gran Clavé.

Feminisme pràctic

III

Una de les nocions més fonament arrelades en el cor femení y un dels hàbits que des sa primera criansa més íntimament s'hi infiltrén, es l'economia, — ont la dona catalana certament excedeix, — hàbit que tant fàcilment passa de virtut a vici, segons se prenghi la paraula en son sentit original y autèntic de «orde de la casa» o en son sentit desviat y expuri de «estalvi».

Molt hi ha pera dir y més encara pera fer, sobre tot en nostre cas, tocant aquesta llefja aberració que ja desde temps del Dante enllora totes les nostres grans virtuts com a poble. Mes, sense apartar-me de mon objecte precís, les dones, haig de senyalar en llur caràcter una particular manifestació d'aquest vici nacional en aquella prou coneguda inclinació ingènita a «estalviar» a tort y adret, que per una singular perversió del sentiment col·lectiu ha vingut a apreciarse com una gran virtut, malgrat ésser, com veurem,

una de les causes més fondes del malestar social de que patim.

Aquesta pretesa virtut té, en efecte, sa més graciosa y efectiva expressió en l'art femenina del *regateig*; y die femenina perquè, siguin les que's vulguin les formes masculines del estalvi, no hi hà dubte que en aquesta la dona es sobirana. Aquí particularment, lo que en l'home es vergonyós en la dona s'vesteix d'honor y gloria. Mireu, si no, ab quin enginy y mestria consumats la nostra dona regateja. Entre's en una botiga qualsevol y observeu el mercadeig de les clientelles; esgaurdeu el gestic suplicant, la mirada interrogant, el somris coquet, la cara composta en son aspecte més favorable, en fi, tot el cos y l'esperit de la clienta abocats y concentrats en una sola y poderosa idea: l'estalvi dels cinc cèntims; contempleu després la cara d'intima satisfacció, si va sola, el gestic de triomf si acompanyada, y l'expressió de gratitud al dependent venut, o d'agreg despit si ha estat insensible, — considereu això y compendreu al punt tota l'importància y refinat perfeccionament entre nosaltres d'aquest art subtil y femení per excelència que s'anomena «el regateig».

Pensarís, lector, tal vegada, quin motiu hi hà pera denunciar tant rudament aquesta convinguda virtut, o quan menys gracia fembrivola. Doncs jo dic que no penso hi hagí res més fatal en tot l'immens y aborrit capital de la coqueteria humana. Confessem-nos enhorabona tots culpables del vici d'estalvi, mes mai per mai arribarem ont arriben els seus mals, si no s'ens presentés, aixís guarnit ab tots els encants de la més graciosa virtut.

Y no's pensin que ab la costum moderna del «preu fixe» aquest vici perdi importància, puig si bé desapareix la lluita oberta cara a cara, es pera fer plassa a una campanya sorda, despiadada, de botiga en botiga, pera obtenir l'article més acomodat, lo que ve a donar el meteix resultat. Y tampoc cal cercar cap excusa en la natural observació de la general penuria de recursos pera atendre les múltiples necessitats de la vida moderna, quan veiem tant sovint grans senyores regatejar el cèntim ab tanta manya y fonsa com la més humil criada.

Dubtaré algú de la gravetat dels mals que aquest vici del estalvi produeix? Si aixís fos, jo'm limitaria a senyalar-li la fonda desmoralització del nostre comerç en general, a la qual, més que cap altra causa, contribueix. Pot dir-se, sense exageració, que no hi hà establiment que no enganyai al consumidor; primer, en el pes y mida dels articles, y segon, en llur classe y qualitat (ab els fatals delictes d'adulteració y sofisticació consegüents), y tercer, explotant miserablement sos obrers y dependents, tot pera sostenir la furiosa competència, que es la característica del nostre règim comercial, y que, més que res, atia aquesta gran virtut del estalvi indiscriminat.

Mes, quina relació té tot això ab el feminisme, diràs, potser, amable lector o lectora que has tingut paciència de seguir-me fins aquí? Donchs vet aquí que de totes aquestes calamitats la culpa principal la té el consumidor, com hem vist. Han dit, ab molta raó, els crítics moderns del vell economisme manchesteri, que aquesta escola, massa preocupada de la producció e la riquesa, havia descuidat quasi en absolut l'estudi de la última fase del seu procés, el consum, — justament aquella operació que es la causa final que justifica y de reguira, per tant, totes les altres. Aquest estudi del consum de la riquesa, es justament lo que ha fet mudar en socialista el primer punt de vista exclusivament individualista de la ciencia económica, havent dit ab fonament que en aquesta ciencia del consum s'amaga la clau de tota la revolució económica, futura que ha de invertir els termes actuals y fatals de preeminència entre aquesta funció y la de la producció.

Ara bé; en la natural distribució de les aptituds y facultats humanes, si l'home, per sa activitat, es l'agent productor, la dona, per sa passivitat, n'es el consumidor per excelència. No cal insistir en el fet de que el consum, funció que té essencialment son lloc en el si de la família, troba en la dona son natural director y regulador, per bé o per mal de tota l'organissació económica social, segons que aquest agent sigui cego o despert, sabi o neci, educat o ineducat. En una paraula, si algun dia la nostra actual inorganissació económica ha de cessar, la organissació ha de comensar posant orde al nostre consum. Arbitres naturals d'aquest, sou vosaltres, dones, — mestresses, aquí com arreu, de tots els punts estratègics de la vida. Doncs no veieu ara quina ampla via no s'obra al vostre pas, invitantvos, grans y petites, pobres o riques, sabies o ignorants, quiseuna segons la mida de sas facultats a promoure eficazment la prompta fi d'un règim econòmic barbare y sanguinari, indigne de pobles civilitzats?

Y sobre tot vosaltres, dones d'esperit y de voluntat, dones virtualment emancipades, que us sentiu estretes en les quatre parets de la mansió familiar, aquí teniu, sense allunyarvos de ses envistes ni perdre el caliu de ses radiacions, un vast y fecund camp d'acció social adequat a la vostra febre expansiva. Aprengueu de gastar y consumir, així com l'home aprèn de guanyar y produir. Adquiriu plena consciència de la santedat y transcendència d'aquest gran acte de la consumissació. Iniciéuvs de bon hora en aquest sagrat sacerdocí que la natura

us ha confiat, no gastant ni permetent gastar als vostres familiars un cèntim que no sapiguéu que es ben empleat, no sols en la vostra sino en la pública utilitat, tenint en compte la mena de industria que afavoreix, economisant ab seny y discreció, no sacrificant al luxe y la vanitat les qualitats reals dels articles, y, sobre tot, cuidant de que aquets siguin productes de treball honrat, no de l'explotació iníqua de la misèria, que vostra pretesa virtut del estalvi més que res fomenta.

Dupteu sigui poca aquesta missió que us proposo? Mireu mitja humanitat ocupada exclusivament en produir, sense saber ni preocuparse de perquè. No fora tan gran y tan important que l'altra mitja humanitat cerqués en la ordenació del consum la resposta an aquest perquè?

Y en quant a la santedat de dita funció, penséu que desde els sacrificis védics fins a la missa y la comunió catòlica, totes les grans religions n'han tingut clar concepte, ab els respectius rituals, que no son altra cosa que actes simbòlics pera expressar als ignorants la sacra naturalesa del consum, identificada ab l'etern retorn de les coses.

Considereu també les dificultats que representa l'organissació del consum ab metode científic y raonable, paral·lamente a la producció. Això no es fella lleu. Cal aprendre de conèixer els productes, distingir llurs diverses espècies y qualitats, y llur estat pur del adulterat, — ciencia delicadíssima y essencial tractantse d'aliments; — cal conèixer llur fabricació, tenir noció de llur cost y saber indagar en quines condicions de treball la confecció's verifica, pera lo qual s'han fondat les lligues de consumidors que en altra ocasió han d'ocuparnos; y moltes ciencias y arts difícils y importants van compresos en aquets enunciat de simple aparència.

Tot això ha d'ésser materia d'un nou programa educatiu pera el bell sexe, que ara poc a poc y vagament ja elaboren els pobles avençats en la vera civilissació, destinat a servir de necessària compensació a la agresiva brutalitat de la moderna educació masculina exclusivament productora. El dia que aquest programa sigui un fet, el dia que la consumissació tingui mestres y deixebles, sabies y pràctics, el dia en que estols de consumidors conscients y ardits apareguin, aquell dia el problema social pendrà tot un altre aspecte y els seus negres orizonts se badaran a un lluminós somriure. Mentres tant a vosaltres, ioh, dones! toca preparar y apressar soltant adveniment, praficant ab fe y paciència en les vostres llars aquesta mena de feminisme pràctic, portador de més consciència en les vostres despeses y més orde en vostres consums.

C. MONTOLIU.

UNA BOMBA A MADRID

La censura. — Sospites. — Buscant notícies. — Sensació en el Govern Civil. — La notícia circula.

A primera hora de la tarda començà a correr per Barcelona una notícia alarmant: la de que no's deixava passar cap telegrama ni telefonema que vingrés de Madrid.

Ni's periódics pogueren celebrar ses acostumades conferències, ni's particulars sabien una paraula del que passava. Tothom pregunt

Qüestions obreres

Concordia social.—Un follet de setze pàgines conté les bases aprovades per les societats de Patrons i oficials picapedrers de Barcelona i son pla, en dona motiu de parlar de l'harmonia possible del capital i el treball. Dos parers emesos per les Comissions de l'Associació d'Arquitectes de Catalunya i del Centre de Mestres d'Obres de Catalunya, enalltint els propòsits confessats per amos i treballadors donant assentiment a les condicions pactades que son verament de pacificació en la lluita d'interessos.

Constitueixen els pactes un ver exemple de cultura catalana, un noble propòsit. Contractistes i operaris al aparobres manifesten aquestes nobles paraules que no sentim sovint en el plot de la qüestió social.

«Aquestes entitats entenen que cumples ab un sagrat de veritat imposat a tot ciutadà qual es el de procurar el principi de la reivindicació social, posposant al odi, el sentiment humà; a la venjança l'amor; al egoisme, la filantropia; anant al establir inextinguibles precedents de concordia i germanor, entre tots els homes que consagren llurs intel·ligències, llurs forces musculars i la vida a la feconda i regeneradora obra del treball. Y ab tan lloable fi, aquestes entitats contruen el tan voluntari com sentit compromís, de cumplir y engrandir les precedents bases que estimen y estipulen com a preludi de sa obra.»

Y la obra es perfecta, raonable, justa i fa alentar esperances de vera fraternitat. No es l'escàndol antic l'obrer en ella; no es tampoc el burgès egoista el patró que les admet. Es obra de compenetració, particular d'homes d'educació social. L'Estat que ampara tants privilegis no ha posat en elles sas barroeres mans; agermanant-se en la meteixia el bon sentit dels antics gremis ab la sapiència i cultura del sindicalisme anglès.

Un simple estudi ens ho demostrà. Imposen les bases fetes perrall millorament de Contractistes i Oficials la jornada de set hores, corresponent al patró el cost del esmolament de les eines, com també deixar les llargues que en l'ofici s'usen; la fixació d'un mínim de salari de 4'50 pessetes per jornada, y que ha venthi mitjos-oficials se determinà el seu salari d'acort ab l'obrer y el patró.

Si hi hagués disseni en aquest cas, se faria un judici pericial per dos delegats del patró y dos oficials per part del obrer, essent base de judici la pedra que hagués treballat y qual fallo se donaria per inapelable.

El obrers del taller tenen preferència en aquestes judicis.

Encara que cosa íntima, tal discerniment tindrà efecte oficial, sempre que la qüestió porti gravetat.

El títol d'oficial obliga a sapiguer treballar una pedra de borda continuat.

Condicó humanitaria, en gran manera, es la dels vells que, a manca de pericia

o a agotament físic, han de treballar a pessas o preu fet.

Considerem amos y treballadors que tals fins no tenen res de humans, y determinem que cap patró pot pendre cap treballador en aquestes condicions, però donar-los ab una rebaixa del 20 per 100 del jornal, cobrant al menys 3 pessetes diàries.

Y parla molt alt aquesta consideració de les bases: «Al convindre això y per lo que afecta an aquesta, se té en compte l'anormal situació d'aquestos agotats individus, y responant al respecte humà que ls homes tots ens devem, els patrons se consideren molt satisfets de poder donar cabuda als citats individus en les obres de son contracte, tractantlos sempre com el seu estat mereix.»

Oh, si aquest criteri es general! Com les trauríem les agrors de la lluita social, com en nostra consciència lamentaríem la existència dels tipus que ha encarnat en Els Vells l'ignasi Iglesias, com se sa-dollaria l'ànima de tot hom amarrada en les dolors de la misèria y la justícia que a tots ens han d'enardir, fent desaparèixer ambicions, egoismes y injustícies...

S'apunta com a evitació de futures discordies la consignació de que Juntres Arbitrals, veraders jurats mixtes, compostos de patrons y obrers, resolran les dissensions que vinguin. Quan un amo se cregui perjudicat o ofès per part dels treballadors, cridarà al representant de la societat, y si la queixa es admesa, la Junta directiva nomenarà tres individus, y passarà ofici a la societat d'oficials, pera que en nomeni tres més pera que determinin.

D'igual forma poden procedir els obrers. Els presidents de cada societat son quets del Jurat, y abans de la junta, per sorteig, se determinarà el qui ha de presidir. La junta, en votació secreta, determinarà el fallo, y ab dues còpies del acta, queda acabada sa missió.

Parlem ara dels aprenents. El títol de tal encion obligacions, com es el tenir catòrzejany, fomeduradada tres y obligant-se a satisfer el salari de 2'50 pessetes el primer semestre, aumentat en cada sis mesos per igual quantitat. El nombre dels meteixos deu determinar-se pels presidents de cada entitat, segons les necessitats del ofici.

Mes no basta això. S'ha de fer cultura y aquí vé la organització d'un concurs anyal d'aprenents, pera els que se cercaran premis y se designarà un Jurat competent. Serà la festa de Maig, instaurada y realitzada per amos y treballadors, que obrirà classes d'ensenyansa elemental y de dibuix, y si ls pares no poden prestar concurs metèlic a la instrucció de sos fills, ho facilitaràn en hermosa y fraternal armonia les associacions patronal y obrera.

Pot portar qüestió l'esser associat o equivoq. Es un problema que s'ha de resoldre. En les bases, potser limitant la llibertat individual, però atinent llur acció social, se resol també aquest punt. Deu ésser associat l'obrer y den comprar aquesta situació el patró meteix, obligant-

se la societat de treballadors a donar la credencial al soci. Per sa part l'oficial procurarà treballar per un patró associat y si canbiés, sense mellora positiva per atre amo també associat, perdria el dret a la pensió de vellesa que s'estatueix.

S'obliguen abdues parts a no recorre a la vaga, si no es convinguda per les meteixes y beneficiosa als que la proclamin. Abans que declararla's deu garantir el medi de subsistència al meteix vaguista.

El treball de picapedrer es pesat. Impideix que la misèria fassi cau en l'abatut y extenuat obrer una caixa de socors, alimentada per la quota de 10 cèntims setmanals, per cada treballador que el amo tinga, contribució que paga'l patró. El producte d'aquestes quotes se destina a socorre a l'obrer que's trobi desvalgut y impossibilitat. Regeixen la Junta administradora un arquitecte, un mestre de obres, dos patrons y tres oficials nomenats per les associacions. Ella recauda ls fonsos y obra autònomicament y rebrà les peticions d'auxili de la societat de obrers.

Tal es l'esquema de la nova organització de bases notades per les societats. Les firmen: pels contractistes, D. Alfons Juyol y D. Joan Molins, y pels obrers, D. Josep Rom Gijó y D. Enric Dasei, presidents y secretaris de cada entitat.

Un parer emès per l'Associació d'Arquitectes suscrit pel president y secretari D. August Font y D. Miquel Bertran, com un altre del Centre de Mestres d'obres que firmen D. Joan Verdagner y Barba y D. Joan Lluhi, que tenen igual carrec, aproven y estimulen l'obra benefactora de les bases.

Nosaltres felicitem als que les han fetes y aprovades. Convidem a amos y treballadors a que les estudin y prenguin exemple de l'iniciativa desentortollada. Es materia aquesta digna de l'estudi del sociòleg y pot l'harmonia predicada dar díes de ventura al poble, omplint el fondo anexe de desigualtat social y moral, sant la lluita del capital y treball en bé de tots.

Estem orgullosos de que aquí's fassi aquest ensaig, que no dubtem serà fructuós.

BOTLLETÍ BORSATIL
Cambis facilitats per la casa F. Mas Sardà y fills, Banquers.—Rambla del Centre, 20.

SECCIO DE BORSA

Borsí del matí

	Interior 4 mes	Alcanta	Nort	Orense	Colonias
	81'72	81'72	81'72	81'72	81'72

Borsí de la tarda

	Interior 4 mes	Alcanta
	81'72	81'72

Nort 81'72
Orense 81'72
Colonias 81'72

Borsa de París

Exterior Espanya 4 0/0	86'45
Interior	86'45
Renda francesa 4 0/0	86'45
Alcanta	86'45
Nort	86'45
Renda rusa 5 0/0	86'45
Versement	86'45

Secció de cambi de monedes

Alfons	81'72
Isabel	81'72
Or de 4 duros	81'72
Or de 2 y 1 duro	81'72
Dollars	81'72
Llures esterlines	81'72
Francs	81'72
Marcs	81'72

(Ab motiu de la boda del Rei no hi ha hagut Borsa oficial.)

COTONS

Notes de la casa Millet y Pagés

LIVERPOOL

OBRA MERCAT

	10'11 matí
Maig	5'87
Juny	5'87
Juliol	5'87
Agost	5'87
Setembre	5'87
Octubre	5'87
Novembre	5'87
Desembre	5'87
Janer	5'87
Febrer	5'87
Mars	5'87
Abril	5'87
Maig	5'87

Mercat quiet.

TANCA MERCAT

	4 tarda
Juny	5'79
Juliol	5'79
Agost	5'79
Setembre	5'79
Octubre	5'79
Novembre	5'79
Desembre	5'79
Janer	5'79
Febrer	5'79
Mars	5'79
Abril	5'79
Maig	5'79

Mercat suau.

NOVA YORK (OBERTURA)

Maig	10'87
Juliol	10'77

15 punts de baixa.

Espectacles

TEATRE PRINCIPAL.—Darrera setmana de la temporada.—Darreres representacions de les visions musicals de més èxit.—Avui, divendres, a dos quarts de sis, Els tres tambors y Fra Gari.—Nit a les nou en punt, sexta Vetllada Selecta de la tercera Serie. Reprise del celebrat drama en 5 actes de Hauptmann, L'Ordinari Henschel; transplatat al català per Pi y Sunyer. Demà, dissabte, a dos quarts de sis, El comte d'Arnan y Els tres tambors. Nit, a dos quarts de deu, El Comte d'Arnan; a dos quarts d'onze, Fra Gari y Demencia qui va a la guerra.

TEATRE CATALA (ROMEO).—Avui, a tres quarts de nou, Qui compra maduixes, La mort; A cal notari, El carro del vi y Per massa bo.

TEATRE TIVOLI.—Avui, a dos quarts de sis, El raton y La tassa de the. A un quart de deu, San Juan de Luz, La tassa de the y El raton.

TEATRE DE NOVETATS.—Avui, a les nou, El amor que passa y La senya Francisca.

EL DORADO (Teatre de Catalunya).—Avui, a les nou, Buena gente.

TEATRE GRAN VIA.—Avui, a les set, La cacharrería.—Nit a les nou, El recluta, El maldito dinero y Las Carceleras.

TEATRE NOU.—Avui, divendres, a les quatre, secció extraordinaria; primera, La Hondeja; segona El Ratón; A les cinc, secció doble primer, María Luisa; segon, La tassa de the. Exit grandios. Nit, benefici d'Adela Taberner. A dos quarts de deu, secció senzilla, Reprise El Principe ruso. A dos quarts d'onze, secció doble, primer, La cacharrería; segon La tassa de the. Exit. Tercer decorat y ric vestuari. Demà seccions. Nit estarna El Atre.

TEATRE APOLO.—Avui, a les cinc, Victima del fanatismo. A dos quarts de deu, La muerte del Pírrico.

TEATRE COMICO.—Avui, a les quatre, La gaitia blanca. A les cinc, La alegría de la huerta y El maldito dinero. A dos quarts de deu, El recluta, La alegría de la huerta y El maldito dinero.

SALA MERCÉ.—Gran exit; Casament de S. M. Don Alfons XIII y Victoria de Battenberg. Revista d'automòbils. Arribada de tots els prínceps estrangers.

Continuament noves pel·lícules de festes. Avui l'enceniment pel·lícula dels Terrats de Sant Francesc y la setmana entrant estrena del nou quadro, La Fada de la Font.

CINEMATOGRAFO PARIS (Rambra del Centre, 5).—Grandios exit de la bonica pel·lícula Festa de la Solidaritat Catalana al Tibidabo, estrena de Elecció d'una criada, exit creixent de la bonica Casaca de la perucha, Hablacion para Hogar, Ramellet de navis, Casacas del Niagara. Ultims dies de la preciosa y emocionant pel·lícula El polleto, Programa esplèndid y variat, sessions do quare a vuit y de nou a dotze.

Se llogan pel·lícules.

GRAN EDEN CONCERT.—Grandios exit dels incomparables parodistes.

LES GUILLOT
en son originalissim repertori y de

Mlle. Fernande Deprat

vedette des principaux concerts de París; Mlle. Fressilla, Tisnier, Mina de May, y Mlle. Victoria en son nou programa de proyecciones luminosas. Exit de tota la troupe.—Restaurant de primer orde, servei imillorable.

TEATRE PARELLÓ SORIANO.—Espectacles de varietés de primer orde. Primera casa

punt, sexta Vetllada Selecta de la tercera Serie. Reprise del celebrat drama en 5 actes de Hauptmann, L'Ordinari Henschel; transplatat al català per Pi y Sunyer. Demà, dissabte, a dos quarts de sis, El comte d'Arnan y Els tres tambors. Nit, a dos quarts de deu, El Comte d'Arnan; a dos quarts d'onze, Fra Gari y Demencia qui va a la guerra.

TEATRE CATALA (ROMEO).—Avui, a tres quarts de nou, Qui compra maduixes, La mort; A cal notari, El carro del vi y Per massa bo.

TEATRE TIVOLI.—Avui, a dos quarts de sis, El raton y La tassa de the. A un quart de deu, San Juan de Luz, La tassa de the y El raton.

TEATRE DE NOVETATS.—Avui, a les nou, El amor que passa y La senya Francisca.

EL DORADO (Teatre de Catalunya).—Avui, a les nou, Buena gente.

TEATRE GRAN VIA.—Avui, a les set, La cacharrería.—Nit a les nou, El recluta, El maldito dinero y Las Carceleras.

TEATRE NOU.—Avui, divendres, a les quatre, secció extraordinaria; primera, La Hondeja; segona El Ratón; A les cinc, secció doble primer, María Luisa; segon, La tassa de the. Exit grandios. Nit, benefici d'Adela Taberner. A dos quarts de deu, secció senzilla, Reprise El Principe ruso. A dos quarts d'onze, secció doble, primer, La cacharrería; segon La tassa de the. Exit. Tercer decorat y ric vestuari. Demà seccions. Nit estarna El Atre.

TEATRE APOLO.—Avui, a les cinc, Victima del fanatismo. A dos quarts de deu, La muerte del Pírrico.

TEATRE COMICO.—Avui, a les quatre, La gaitia blanca. A les cinc, La alegría de la huerta y El maldito dinero. A dos quarts de deu, El recluta, La alegría de la huerta y El maldito dinero.

SALA MERCÉ.—Gran exit; Casament de S. M. Don Alfons XIII y Victoria de Battenberg. Revista d'automòbils. Arribada de tots els prínceps estrangers.

Continuament noves pel·lícules de festes. Avui l'enceniment pel·lícula dels Terrats de Sant Francesc y la setmana entrant estrena del nou quadro, La Fada de la Font.

CINEMATOGRAFO PARIS (Rambra del Centre, 5).—Grandios exit de la bonica pel·lícula Festa de la Solidaritat Catalana al Tibidabo, estrena de Elecció d'una criada, exit creixent de la bonica Casaca de la perucha, Hablacion para Hogar, Ramellet de navis, Casacas del Niagara. Ultims dies de la preciosa y emocionant pel·lícula El polleto, Programa esplèndid y variat, sessions do quare a vuit y de nou a dotze.

Se llogan pel·lícules.

GRAN EDEN CONCERT.—Grandios exit dels incomparables parodistes.

LES GUILLOT
en son originalissim repertori y de

Mlle. Fernande Deprat

vedette des principaux concerts de París; Mlle. Fressilla, Tisnier, Mina de May, y Mlle. Victoria en son nou programa de proyecciones luminosas. Exit de tota la troupe.—Restaurant de primer orde, servei imillorable.

TEATRE PARELLÓ SORIANO.—Espectacles de varietés de primer orde. Primera casa

en Espanya en son genre. Avui, a les 3 de la tarda, secció senzilla. A dos quarts de sis y a les sis, seccions dobles, prenenthi part els dos grans debuts d'ahir. Trio Loja. Trio Falsino y les vuit hermes senyoretas ingleses ab son incomparable ball de

La Machicha
que tant està cridant l'atenció.

Nit a les 9 y mitja, secció senzilla y a les 10 doble, ab tots els artistes.

Preus: seccions senzilles, butaca, 25 cts., entrada general, 10 cts. Preus dobles pera les dobles seccions.

Biblioteca popular de L'AVENÇ

VOLUMS PUBLICATS

- 29.—Emili Litré. Positivisme. Traducció d' Albert Aldrich.
- 30.—Contes populars del Japó. Traducció de J. Masó Torrents.
- 31.—Joan Alcover. Art y Literatura.
- 32.—Enric de Fuentes. Tristors, novel·la. Segon premi en el concurs de novel·les.
- 33.—J. Pons Pagés. L'endemà de bo des, comedia en tres actes.
- 34.—Joan Rosselló. En Rupi, novel·la.
- 35.—Enric Ibsen. Espectres, drama en tres actes. Traducció de P. Fabra y J. Casas-Carbo.
- 36.—Lluís Domenech y Montaner. Estadística política.
- 37.—Salvador Guinot. Escenes castellanes.
- 38.—Jacinto Verdaguer. Flors de Maria.
- 39.—Agustí Calvet. Sentiment. Tercer premi del concurs de novel·les.
- 40.—J. Giacosa. Com les fulles, comedia en quatre actes. Traducció de Narcís Oller.
- 41.—Miquel Roger y Crosa. La Pera de plata. Primer accésit del concurs de novel·les.
- 42.—Pompeu Gener. L'intel·lecte grec antic.
- 43.—Geroni Zanné. Assaigs estètics.
- 44.—Manel Ramonera. Vergonya. Segon accésit del concurs de novel·les.
- 45.—John Ruskin. Els lliris del jardí de la Reina. Traducció de Manel de Montoliu.
- 46.—Ramón Llull. Llibre de les besties.
- 47.—Ignasi Iglesias. Flor tardana.—La festa dels aucells, quadros de costums en un acte.
- 48.—Ignasi de L. Ribera y Rovira. Portugal artístic.
- 49.—A. Rubió y Lluch. Catalunya a Grecia.
- 50.—Vicens M. de Gibert. Gent de montanya, novel·la.
- 51.—Joan Longueras. Luminosos, poesies.

Tipografia de Domenech, Consell de Cent, 21.

PASTILLES MORELLÓ

Obren per inhalació dels agents antisèptics y balsàmics que desprenen a mida que van disolventes en la boca. — Curen refredats, tos, catarros, asma, bronquitis y demes afeccions del aparell respiratori. — Indispensables als que han de cansar la veu y als qui llurs ocupacions els obliguen a sofrir canbis de temperatura. Se venen a casa tots els apotecaris.

EMPRESA FUNERARIA

LA NEOTAFIA

RAMBLA CATALUNYA, 29
(CANTONADA DIPUTACIÓ)

Sucursals:

Plassa de Junqueres, 4
Plassa de l'Universitat, 1
Carrer Major, 99, S. Gervasi

USEU LA REINA DE LES TINTURES

de **B. Pierre**

PERFUMISTA DE PARIS

La vegetal progressiva dona tots els colors. A les aplicacions casuals cabell el color natural. No taca la roba. Preu 4 pessetes frasc.

Instantànies: Castany. Negre y Castany fosc. 4 pessetes capsa per la barba y pera'l cap.

De venda en les Perfumeries, Drogueries, Borsas y a la Rambla d'Estudis, 2, guanteria.

Representant: P. BALTASAR DOMENECH, carrer de Montaner, 93, Barcelona.

ARMERIA LA ECONOMICA

M. ROCA PRINCIPLE VIANA I

SE COMPREN VENEN

ESPECIALIDAD EN LAS REPARACIONES

+ POLVORAS y CARTUCHOS EXTRANJEROS + DEL PAIS y REVOLVERS de TODAS CLASES

FÁBRICA DE CEMENTS PORLAND Y CALS HIDRAULICA

Baixador de Valcarca

Teléfono 531

En les costes de Garraf

Teléfono 531

Directió telegràfica: BUTSEMS

Clau pels cablegrams: A B C; CODE USED

DES PAIG:

Pelayo, núm. 22, BARCELONA

Esqueles mortuories s'admeten fins a les onze de la nit

TRENCADURES

ES IMPOSSIBLE CURARLES RADICALMENT?

En els actuals moments d'adelanto científic devem contestar afirmativament: però no'n creguim públic que's pot conseguir tal resultat ab l'us d'un mal bragner, sino que's precís consultar-lo ab un bon especialista pera que li coluqi l'aparat apropiat al seu dolor y seguir els seus consells. L'especialista senyor **VIVES** pot oferir als trencats les millors garanties pera l'alivi y curació de tant grave malaltia.

Despatx de 9 a 12 y de 3 a 7. — Diumenges y dies festius, de 9 a 12 matí. — Unió, 17, entressol.

Elixir antidiabètic del doctor Sastre y Marqués

Dèix el més segur pera curar tan terrible mal, disminuint sempre sa intensitat, purificant la sang, tonificant el sistema nerviós y disminuint, ja la albuminuria, com també la glucosuria, en les diabetes insípides, sa curació es logra ab molta rapidesa.

Casa especial pera aixarops d'osificats

Carrer del Hospital, 109, cantonada al de la Cadena

BARCELONA

LA INTEGRIDAD

Diner sobre joyes, robes, mobles, pianos, màquines de cosir y altres objectes de valor, se deixa a la Caixa de préstams, Hospita, 94 (davant del carrer de la Cadena).—Tots els objectes empenyats se guardan un any. **DES PATX PARTICULAR RESERVAT.**—Ventes de tota classe d'objectes sobrants de subastes.

Un llibre de rars secrets

Les ciències mes útils

Preu, 5 pessetes. Per 5'25 en pagells de correu o lliuransa del Giro Mutuu, se remet certificat

Dipòsit: I. Soldevilla, Pelayo, 18 y en totes les llibreries

LA PERMANENT

GRAN assortit en taules de noguera a 4 duros, cadires a 5 duros dotzena, bufets a 10 duros, armaris ab lluna a 22 duros, lavabos ab joc a 2 duros, sommers a 6 pessetes, y aliteries de respalde tapissat a 16 duros.

Llits pera sommers 4 duros y mig

Corrinatges confeccionats a 4 duros, de des metres ample per 3'10 alt, ab dos panyes, cenefa, sarrell y abrasaderes.

3 duros 3 duros y mig

7 - PLASSA DE LA UNIVERSITAT - 7

F. MAS SARDÀ Y FILLS BANQUERS, Rambla del Centre, n.º 20

Queda oberta la negociació del cupó Interior 4 per 100, venciment primer de Juliol pròxim.